

РОЗДІЛ 6. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС ВІВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ЗАКЛАДІ APPLICATION OF TECHNOLOGY “SIMULATION MODELLING” IN WHEN STUDYING A FOREIGN LANGUAGE AT A HIGHER ECONOMIC INSTITUTION

УДК 821.161.1

Бурлімова Б.М.,

старший викладач кафедри іноземних мов
Одеського національного
економічного університету

Заволока С.І.,

старший викладач кафедри іноземних мов
Одеського національного
економічного університету

У статті розглядаються питання застосування технології «Імітаційне моделювання» під час вивчення іноземної мови у вищому економічному закладі, можливості вирішення завдань комплексної професійної підготовки майбутніх фахівців, засоби формування вмій і навичок в умовах штучно створеного середовища професійного спілкування, створення спеціальних моделей, у яких відтворюються принципи організації та функціонування цієї системи.

Ключові слова: іноземна мова, мотивація вивчення іноземної мови методом технології «Імітаційне моделювання».

В статье рассматриваются вопросы применения технологии «имитационное моделирование» при изучении иностранного языка в высшем экономическом заведении, возможности решения задач комплексной профессиональной подготовки будущих специалистов, средства формирования умений и навыков в условиях искусственно создан-

ной среды профессионального общения, создания специальных моделей, в которых воспроизводятся принципы организации и функционирования этой системы.

Ключевые слова: иностранный язык, мотивация изучения иностранного языка методом технологии «имитационное моделирование».

The article deals with the application of the technology “Simulation modelling” in the process of studying a foreign language in a higher economic institution, the possibility of solving the problems of complex professional training of future specialists, the means of forming skills in conditions of artificially created environment of professional communication, the creation of special models in which the principles are reproduced, the organization and operation of this system.

Key words: foreign language, motivation of foreign language studying using the technology of “Simulation modelling”.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Характерною особливістю розвитку суспільства є значення, що зростає, інформації, яка стає його стратегічним ресурсом. Робота з інформацією стала головним змістом практично будь-якого виду діяльності, в тому числі й у сфері освіти. Змінюється мета педагогічної парадигми – підготувати фахівців компетентних не тільки у своїй професійній сфері, а й здатних використовувати нові інформаційні технології й адаптувати їх до виконання спеціалізованих завдань. У результаті потреба у викладачах із високою інформаційною культурою загострилася. В таких умовах важлива роль викладача іноземної мови, компетентного як у методичній, так і в інформаційній науках, здатного змоделювати й організувати заняття так, щоб студенти досягли запланованого рівня розвитку іншомовних навичок і вмій. Предмет – моделювання уроку іноземної мови засобами сучасних інформаційних технологій. Мета роботи полягає в розробленні методики моделювання уроку іноземної мови засобами Інтернет-сервісу. Мета і предмет дослідження визначили коло завдань, які повинні бути вирішені в процесі роботи: виявити сутнісні аспекти моделювання навчального процесу, визначити базові поняття дослідження, а саме моделювання, конструювання, проекту-

вання; також визначити етапи моделювання уроку іноземної мови та його структуру, виявити можливості інформаційних технологій у моделюванні заняття з іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Перші передумови актуалізації питання моделювання навчального процесу представлені в працях Е.С. Заїр-Бек, В.М. Монахова, В.В. Серікова, В.А. Сластеніна, М.А. Чошанова, Т.І. Шамового, які займалися проблемою педагогічного проектування. Педагогічне проектування дало новий початок технологічного підходу в освіті. Н.К. Гладишева, В.В. Гузєєв, В.І. Крупич підкреслювали, що педагогічне проектування будується на основі дидактичних і методичних принципів. А.Н. Колмогоров, В.Г. Розумовський, А.М. Сохор, В.Н. Федорова, П.М. Ерднієв, описавши логічну структуру навчального матеріалу у вигляді формальних схем, представили дидактичні матеріали з окремих предметів, окремі методичні проблеми. В.А. Сластенін і В.Н. Шиянов пропонували розглядати проектування як змістовне, організаційно-методичне, матеріально-технічне та соціально-педагогічне оформлення задуму й реалізації цілісного вирішення педагогічного завдання, що здійснюється на емпірико-інтуїтивному, дослідно-логічному та науковому рівнях. Як видно, багато

дослідників виділяли в діяльності педагогічного проектування особливий методичний етап – моделювання [1, с. 18].

Мета статті. Крім традиційних моделей організації освітнього процесу, застосовуються інноваційні моделі, що відрізняються ступенем інтенсивності взаємодії викладача і студента, ступенем інтеграції теорії з практикою, ступенем організаційно-методичної підтримки й контролю самостійної роботи.

Відповідно до О.А. Захарової, Л.П. Рильщікової та О.Б. Атрошиної, модель змішаного навчання, що являє собою інтеграцію традиційних і дистанційних форм навчання є перспективною, оскільки міжпредметні зв'язки й інтеграція різних форм освіти є основними факторами моделювання освітнього процесу [2, с. 73]. Усі моделі навчального процесу основані на взаємодії студента з викладачем. Процедура моделювання як об'єктивна й універсальна процедура широко застосовується в методиці. Методисти використовують моделювання як засіб вирішення теоретичних і практичних завдань за допомогою моделей навчального процесу загалом і конкретних занять зокрема. Усі моделі, що розробляються для навчального процесу, повинні орієнтуватися на реальний рівень дидактичної й методичної компетентності викладача. Модель уроку містить обґрунтування умов своєї застосовності, тобто мотивування цілей уроку і зміст навчального матеріалу, методи та прийоми навчання, за яких вона буде ефективна. Отже, найбільшою цінністю володіє не сама готова модель (план уроку), а процедура її отримання, алгоритм діяльності викладача. Модель уроку відображає ідеальний варіант навчального процесу.

Виклад основного матеріалу. Основною метою навчання іноземної мови в професійних навчальних закладах є підготовка висококваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного в умовах ринкової економіки, і виховання особистості, яка бажає спілкування. Участь у різноманітних міжнародних програмах, можливість учитися за кордоном передбачають не тільки високий рівень володіння іноземною мовою, а й певні особливості особистості: комунікабельність, відсутність мовного бар'єру, знання норм міжнародного етикету, широкий кругозір, вміння презентувати себе. Як правило, у процесі виконання різних тестів під час вступу до вищого навчального закладу та участі в конкурсах, олімпіадах установлюється суворий ліміт часу виконання кожного завдання, що також вимагає особливого виду підготовки. Використання сучасних засобів навчання, впровадження активних та інтерактивних методів і використання інноваційних технологій дають змогу успішно вирішувати ці завдання. Однією з багатьох програм в ігровій формі можна визначити таку програму, як Rosetta Stone – програма для вивчення іноземних

мов з нуля без використання рідної мови. Такого виду програми є найбільш ефективним середовищем з навчання іноземних мов. Ця програма дає можливість навчатися мови тим же способом, яким це роблять діти, тобто методом занурення в мовне середовище й формування асоціацій у різних сферах життя, створення шаблонів і структур методом індукції, тобто переходом від окремого випадку до загальної формули на основі самостійно зроблених висновків. Повторення матеріалу в програмі проходить із певною науково обґрунтованою частотою. Студенти можуть освоїти сприйняття й відтворення найпоширеніших розмовних структур, що є дуже важливим для активації розмовної іноземної мови та початку вільного спілкування. Цей курс являє собою динамічне занурення в досліджувану мову за рахунок правильно підібраної структури матеріалу. Слова вивчаються в сукупності з об'єктами та діями, зображеними на фотографіях і картинках. Головним чинником є те, що для якнайшвидшого освоєння мови вкрай важливо, щоб навчання відбувалося максимально мовою, що вивчається. У цьому випадку це 100% використання тільки тієї мови, що вивчається. Ця навчальна програма розроблена для рівнів від А1 до В2. BBC World Service (<http://www.bbc.co.uk/worldservice>) дають можливість не тільки прочитати, а й прослухати новини багатьма мовами. Крім того, вони пропонують великий розділ для тих, хто вивчає англійську мову LEARNING ENGLISH. Тут представлені у великій кількості відеоролики, тексти для аудіювання та читання, вправи для розвитку фонетичних, лексичних, граматичних навичок, захоптивні ігри та вікторини. У підрозділі Talking Sports ті, хто навчаються, можуть не тільки переглянути відеоролик, а й прочитати і залишити власні коментарі. Цікавою може видатися подвійна класифікація статей за темами й континентами. Зворотній зв'язок із видавництвом здійснюється за допомогою посилання CONTACT US. BBC – також великим ресурсом із вивчення німецької мови як для початківців, так і для знавців німецької. Сайт пропонує визначити рівень мови та можливість вивчити базову лексику, щоб розповісти, хто ти, звідки приїхав. На ресурсі представлені книги з граматики й численні вправи.

Німецька з Deutsche Welle (<http://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>) – величезна безкоштовна база структурованих уроків, вправ та інтерактивних завдань із німецької мови. Її розробник – німецька медійна компанія Deutsche Welle. Розпочати вивчення можна з будь-якого рівня й за бажання зосередитися на розмовних навичках або граматиці. Також є можливість завантажити уроки на мобільний і слухати їх протягом дня. Одним із найпопулярніших проектів з вивчення іноземної мови від DW (Deutsche Welle) є відеоновела «Шлях Ніко – вчимо німецьку легко». Ніко Гон-

салес – новачок у Німеччині. Мова, звичай – для нього поки все чуже, як і для будь-якого іноземця, який приїжджає вперше в країну. Разом із симпатичним іспанцем у студентів є можливість не тільки вивчити німецьку, а й дізнатися більше про саму Німеччину. Розважальний формат ще не означає, що навчання буде несерйозним. Приблизно три підручники, які вмістили в собі 14 тисяч вправ, 12 тисяч слів і 19 тисяч відеоматеріалів, – такий обсяг потрібно освоїти разом із молодим іспанцем. На перший погляд багато інформації, яку потрібно запам'ятати. Але виконавець головної ролі Флоріан Вюнш (Florian Wünsche) переконаний, що до вивчення німецької мови за допомогою нового онлайн-курсу складно ставитися як до роботи. «Це найкращий спосіб вивчити мову. Ми ніби відволікаємо нашого глядача, але за захопливим сюжетом, красивим фільмом ховається головне. Так ми вчимо мову граючись», – говорить актор [9]. «Історія Ніко, який викликає симпатію, – відмінна можливість зацікавити студентів і підтримати їх у прагненні вивчити досить складні правила німецької мови». Онлайн-курс запрошує як новачків, так і тих, хто хоче поліпшити вже наявні знання. Він розрахований на учасників, що володіють німецькою на рівні від А1 до В1. Реєстрація користувача дасть змогу надалі відстежити прогрес у навчанні, а спеціальний тест допоможе студентам визначити рівень володіння мовою на старті. «Шлях Ніко» доступний і користувачам мобільних додатків. По дорозі до університету або на роботу можна просуватися на крок уперед у вивченні німецької мови. Програма існує трьома мовами – англійською, німецькою та арабською.

Audio Lingua. Найкращий спосіб вивчити мову – постійно читати та розмовляти іноземною мовою, а також слухати носіїв мови. Audio Lingua дає таку можливість, адже це ресурс із короткими (максимум 2 хвилини) записами німців, що розмовляють на повсякденні теми. Вони розповідають про сім'ю, погоду, їжу й навіть політичні вподобання. Аудіо розділені за рівнями, як бонус, можна знайти варіанти різних німецьких діалектів.

Застосування в освітньому процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і, відповідно, Інтернет-ресурсів дає змогу формувати особистість, здатну конструктивно і творчо вирішувати проблеми, що виникають, удосконалювати свої знання в різних галузях та адаптуватися до швидко мінливих життєвих умов. Одним зі способів, що допомагає застосовувати такі технології, є структурно-композиційне моделювання – процес створення спеціальної навчальної конструкції, яка являє собою внутрішню організацію змісту заняття в логіці взаємодії вчителя й учнів під час роботи над певним навчальним матеріалом, сукупність взаємопов'язаних компонентів уроку, що становлять певне ціле у своїй будові й функціонуванні [10].

Одним із найбільш ефективних для того, хто навчається, способів поліпшення вимови й розширення словникового запасу є спілкування з носієм мови. Знайти цікавого співрозмовника в усесвітній мережі Інтернет зовсім нескладно, адже можна скористатися спеціальними Інтернет-ресурсами для обміну знаннями та пошуку друзів у різних країнах світу. Серед таких ресурсів можна позначити сервіси Skype, соціальні мережі WhatsApp, Viber тощо. У такому випадку всі ці ресурси будуть виконувати не тільки розважальну функцію, а й мати навчальний характер. Таке спілкування дає студентам змогу не лише знайти друзів у різних куточках нашої країни й за кордоном, а й мінімізувати мовний бар'єр під час вивчення іноземної мови, який, безумовно, не кращим чином впливає на процес комунікації. За допомогою цього методу навчання можна не тільки поліпшити свої розмовні навички, а й постійно практикувати іноземну мову. Отже, можливості ресурсів усесвітньої мережі Інтернет займають усе більш міцні позиції у вивченні іноземної мови.

Висновки. Інформаційні та комунікаційні технології – це узагальнене поняття, яке описує різні пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки інформації. Найважливішим сучасним пристроєм інформаційно-комунікаційних технологій є комп'ютер, обладнаний відповідним програмним забезпеченням, і засоби телекомунікацій разом із розміщеною на них інформацією. Інформаційно-комунікаційні технології розглядаються як засіб доступу до навчальної інформації, що забезпечує можливості пошуку, збирання та роботи з джерелом, у тому числі в мережі Інтернет, а також засіб доставки і зберігання інформації [4, с. 42]. На уроках іноземної мови застосовуються такі цифрові освітні ресурси: презентації в Power Point, Prezi, текстові редактори, електронні таблиці, тести, навчальні програми на CD-ROM, електронні підручники, навчальні Інтернет-ресурси. Як показує педагогічний досвід, робота зі створення Інтернет-ресурсів цікава студентам своєю новизною, актуальністю, креативністю. Ці ресурси комунікативної й міжкультурної компетенції неможливі без практики спілкування та використання ресурсів Інтернету на заняттях з іноземної мови. Однак не можна забувати про те, що Інтернет – усього лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процес заняття. У сучасній освіті широко застосовується модель проектування навчального процесу, яка використовується як для планування цілого навчального процесу, так і для конструювання окремих занять. Моделювання уроку іноземної мови являє собою певний набір, типову послідовність навчальних дій викладача та студентів на уроці в процесі оволодіння останніми іншо-

мовними навичками й уміннями. Конструювання заняття – це процес створення проекту уроку, в процесі якого уточнюються його деталі, елементи, а під час проектування створюється система взаємозв'язків цих елементів та оформляється проект. Основною метою навчання іноземної мови в професійних навчальних закладах є підготовка висококваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного в умовах ринкової економіки, і виховання особистості, яка бажає спілкування. Участь у різноманітних міжнародних програмах, можливість учитися за кордоном передбачають не тільки високий рівень володіння іноземною мовою, а й певні особливості особистості: комунікабельність, відсутність мовного бар'єру, знання норм міжнародного етикету, широкий кругозір, вміння презентувати себе. Як правило, у процесі виконання різних тестів під час вступу до вищого навчального закладу й участі в конкурсах, олімпіадах установлюється суворий ліміт часу виконання кожного завдання, що також вимагає особливого виду підготовки. Використання сучасних засобів навчання, впровадження активних та

інтерактивних методів і використання інноваційних технологій дають змогу успішно вирішувати ці завдання.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Шелест Н.О. Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей. URL: http://www.psuh.kiev.ua/Збірник_наук_праць._-Випуск_11.
2. Методологічні основи застосування інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку інтелектуальних особливостей студентів / О.А. Захарова, Л.П. Рильщикова, Е.Б. Атрошина та ін. Ростов-на-Дону: Видавничий центр ДГТУ, 2010. 151 с.
3. Загвязинський В.І. Теорія навчання: Сучасна інтерпретація: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. 2-е видання. Москва: Академія, 2004. С. 192.
4. Моногарова А.Г., Будні О.Н. Імітаційне моделювання на заняттях з англійської мови. Створення віртуальної подорожі. *Молодий вчений*. 2013. № 11. С. 686–688. URL <https://moluch.ru/archive/58/8251>.
5. URL: <https://learngerman.dw.com/en/overview>.
6. URL: <https://www.audio-lingua.eu/?lang=ru>.